

Міністерство освіти і науки України
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку
Кафедра журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності С7 «Журналістика»

Укладачі:

Кокорєв О.В., доктор політ. наук, доцент, зав. кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку;

Рогальська-Якубова І.І., к. філол.н. доц. кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку;

Ятвецька Г.В., к. соціол. н., доц. кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку;

Тарасов А.В., доктор філософії в галузі права, ст. викладач кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку.

Рецензенти:

Наумкіна С.М., д. політ. наук, професор, завідувачка кафедри політичних наук і права Піденноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського;

Сікорська В.Ю., к. філол. н., доцент, завідувачка кафедри журналістики та мовної комунікації Одеського національного морського університету.

*Рекомендовано до друку Навчально-методичною радою
Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку
(протокол № 2 від 09 березня 2026 р.)*

Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра [для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю С7 «Журналістика»] / Уклад : О.В. Кокорєв., І.І. Рогальська-Якубова, Г.В. Ятвецька, А.В. Тарасов. Одеса: ДУІТЗ (Електр. вид. <https://metod.suitt.edu.ua>), 2026. 54 с.

У методичних вказівках, адресованих здобувачам вищої освіти, які на завершальному етапі навчання у закладі вищої освіти виконують кваліфікаційну роботу бакалавра як один з видів індивідуальної роботи, наведено загальні положення, рекомендації щодо вибору теми кваліфікаційної роботи, висвітлено основні етапи її виконання й оформлення відповідно до вимог, надано алгоритм організації захисту й критерії оцінювання кваліфікаційної роботи, окремо як ілюстративний матеріал запропоновано додатки – зразки оформлення фактологічної, документологічної, графічної й т. п. інформації, необхідної для повноти сприйняття кваліфікаційної роботи.

Навчальне видання для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня й науково-педагогічних працівників ДУІТЗ.

ЗМІСТ

Вступ. Загальні положення.....	4
1. Рекомендації щодо вибору теми кваліфікаційної роботи.....	7
2. Основні етапи виконання кваліфікаційної роботи.....	9
3. Вимоги до написання кваліфікаційної роботи.....	10
4. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи.....	18
5. Організація захисту та критерії оцінювання кваліфікаційної роботи.....	29
6. Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт	39
7. Список використаних джерел.....	41
Додатки.....	42

ВСТУП. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 06 Журналістика, спеціальність 061 Журналістика (затверджено й введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. № 864) завершальним етапом навчання в закладі вищої освіти й формою атестації здобувачів вищої освіти є виконання й захист кваліфікаційної роботи бакалавра у формі публічного захисту.

Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти й присуджується закладом вищої освіти (ЗВО) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми.

Кваліфікаційна робота є підсумковою роботою, яка дає можливість виявити рівень засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичних знань і практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю на первинних посадах відповідно до узагальненого об'єкта діяльності. Кваліфікаційна робота є одним з видів індивідуальних робіт здобувача вищої освіти, оригінальним завершеним дослідженням у галузі знань 06 «Журналістика» й містить сукупність результатів, положень, що пропонуються до публічного захисту.

Кваліфікаційна робота виконується відповідно до напрямів наукових і прикладних досліджень і має засвідчити: рівень професійної підготовки здобувача вищої освіти; вміння застосовувати здобуті в закладі вищої освіти знання для розв'язання практичних завдань; свідоме засвоєння знань та їх систематизацію; наявність у здобувача вищої освіти навичок професійної роботи; здатність критично мислити й вміння аргументувати власну точку зору.

Керівником кваліфікаційної роботи призначається науково-педагогічний працівник кафедри, який має науковий ступінь доктора або кандидата наук і проводить наукові дослідження за відповідним напрямом.

Кваліфікаційна робота виконується на основі вивчення спеціальної вітчизняної й зарубіжної літератури, передового досвіду з обраної проблеми, а також результатів власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених прикладних завдань у сфері майбутньої професійної діяльності.

Мета виконання кваліфікаційної роботи – визначення рівня підготовленості здобувача вищої освіти до розв'язання комплексу прикладних завдань відповідно до узагальненого об'єкта діяльності на основі застосування теоретичних знань і практичних навичок, отриманих у процесі всього періоду навчання.

Виконання кваліфікаційної роботи забезпечує:

- систематизацію, закріплення, розширення й застосування знань здобувача вищої освіти під час виконання конкретних завдань;
- розвиток навичок самостійної роботи;
- оволодіння методикою дослідження під час вирішення прикладних проблем.

Кваліфікаційна робота має бути написана державною мовою, науковим стилем, логічно й аргументовано.

Процес написання кваліфікаційної роботи бакалавра зі спеціальності 061 «Журналістика» спрямований на формування в здобувачів вищої освіти низки компетентностей і програмних результатів навчання.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК08. Здатність навчатися і володіти сучасними знаннями.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

ЗК12. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК2. Здатність формувати інформаційний контент.

СК3. Здатність створювати медіапродукт.

СК4. Здатність організувати й контролювати командну професійну діяльність.

СК5. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт

Програмні результати навчання:

ПРН-1. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань

ПРН-3. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами

ПРН-4. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел

ПРН-5. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань

ПРН-7. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег

ПРН-8. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань

ПРН-10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень

ПРН-11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою

ПРН-12. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, іноземною мовою

ПРН-14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації

ПРН-15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення

ПРН-16. Планувати свою роботу та роботу колег, спрямовану як на генерування інформаційного контенту, так і створення медіапродукту, а також його промоцію.

ПРН-17. Розміщувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах

Основні етапи підготування й виконання кваліфікаційної роботи:

- вибір і затвердження теми;
- складання й затвердження завдання на кваліфікаційну роботу;
- проведення досліджень;
- опрацювання й викладення результатів досліджень;
- оформлення кваліфікаційної роботи;
- попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі, включно з перевіркою на плагіат, згідно з затвердженою процедурою, й допуск її до захисту в екзаменаційній комісії (ЕК);
- зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи;
- захист кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК.

Процедуру проведення перевірки академічних і наукових текстів здобувачів вищої освіти на наявність запозичень регламентовано Положенням про забезпечення академічної доброчесності та етики у Державному університеті

інтелектуальних технологій і зв'язку (затвердженого рішенням Вченої ради Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку від 23.12.2021 року, протокол № 8, <https://suitt.edu.ua/polozennja-duitz/>).

1. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИБОРУ ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Тематика й науковий рівень кваліфікаційної роботи повинні відповідати освітній програмі підготовки здобувачів освітнього ступеня бакалавра – 061 «Журналістика».

Теми кваліфікаційних робіт формуються відповідно до напрямів науково-дослідної тематики кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права (ЖСКІТ-права), запитів роботодавців, в т.ч. стратегічних партнерів кафедри, сучасних досягнень у відповідній предметній галузі або суміжних сферах науки й техніки.

Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт, що відображає актуальну проблематику сучасного менеджменту, розробляється провідними фахівцями кафедри ЖСКІТ-права згідно з вимогами освітніх програм і стандартів вищої освіти, затверджується на засіданні кафедри ЖСКІТ-права. Тематика щорічно переглядається й поновлюється.

Тему кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти обирає із запропонованих кафедрою ЖСКІТ-права й погоджує її з керівником. Також за погодженням з керівником здобувач вищої освіти може запропонувати самостійно сформульовану тему дослідження – за умови обґрунтування доцільності її розроблення, а також враховуючи свої наукові інтереси. Якщо здобувач вищої освіти не мав змоги у визначений графіком освітнього процесу термін обрати тему кваліфікаційної роботи, замість нього це робить керівник і керівник проєктної групи (гарант освітньої програми).

Кваліфікаційна робота може виконуватися також за тематикою, яку замовляють державні установи, підприємства й організації, що уклали з університетом договори про навчання (підготовку) або мають з університетом договори / меморандуми про співпрацю.

Усі теми кваліфікаційних робіт мають бути реальними, тобто передбачати проведення дослідження встановленої проблеми й експерименту за матеріалами діяльності об'єктів дослідження – суб'єктів господарювання, що реально

функціонують, є юридичними особами (організації, підприємства) і мають самостійну фінансову звітність. Під час вибору теми наукового дослідження слід враховувати її актуальність для об'єкта дослідження, можливість одержання відповідних матеріалів організації (підприємства, установи) (планових, звітних, статистичних), проведення власних спостережень, розрахунків, експериментів, наявність літературних джерел, а також власні напрацювання й наукові інтереси.

Виконання кваліфікаційної роботи на абстрактну тему, без використання й аналізу матеріалів, що характеризують діяльність об'єкта дослідження, не допускається. Якщо немає пропозицій здобувача вищої освіти щодо об'єкта дослідження, кафедра ЖСКІТ-права призначає організацію (підприємство, установу тощо), з яким університет має відповідний договір / меморандум про співпрацю, й вносить дані до розпорядження (наказу), не очікуючи інформації від здобувача вищої освіти.

Кваліфікаційна робота виконується на основі поглибленого вивчення здобувачем вищої освіти законодавчих та інших нормативно-правових актів, спеціальної вітчизняної й зарубіжної наукової літератури з проблеми, що входить до кола його наукових інтересів, передового досвіду з обраної проблеми (рекомендовано використовувати інформаційні джерела за останні 35 років, винятки допустимі для фундаментальних видань з опрацьованої тематики), результатів власних досліджень з метою вирішення визначених професійних управлінських завдань, а також містить результати теоретичних й аналітично-експериментальних досліджень.

Після підписання наказу на затвердження теми кваліфікаційної роботи й опрацювання джерел здобувач вищої освіти складає план, який узгоджується з керівником.

Завдання на кваліфікаційну роботу здобувач вищої освіти визначає разом з керівником після затвердження теми до початку проходження переддипломної практики й фіксує їх у щоденнику практики, де зазначається календарний план-графік виконання кожного завдання наукового дослідження за проблемами реальної організації – об'єкта проходження практики.

Кваліфікаційна робота виконується за матеріалами підприємства, організації, що є об'єктом переддипломної практики.

Для отримання оцінки з переддипломної практики здобувач вищої освіти повинен, окрім відгуку й оцінки керівника від бази практики про роботу здобувача вищої освіти під час її проходження, отримати також оцінку керівника, який

визначає ступінь виконання поставлених ним індивідуальних завдань, що фіксується в щоденнику практики.

2. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота є різновидом науково-дослідної роботи навчального характеру, при виконанні якої здобувач вищої освіти використовує як науково-методичну літературу, так і свої спостереження й факти, результати емпіричних досліджень, які він провів, висуває власні гіпотези тощо.

Починаючи роботу, здобувач вищої освіти має розподілити свій час і після вибору теми розпочати її опрацювання, дотримуючись графіка виконання кваліфікаційної роботи. Складання такого календарного плану-графіка передбачає загальноприйнятую послідовність з дотриманням певних процедур (етапів) роботи:

- вибір напряму дослідження, пошуку й опрацювання спеціальної літератури;
- підготовка наукової статті або тез доповідей;
- вибір об'єкта дослідження (суб'єкта господарювання або іншої організації, за матеріалами якої буде виконуватися дослідження), проведення експрес-аналізу його поточного стану в ракурсі обраної теми;
- попереднє діагностування проблеми, що є актуальною й потребує вирішення («розпізнавання проблеми»);
- уточнення (конкретизація) напряму дослідження, мети й завдань кваліфікаційної роботи;
- формування загальної концепції дослідження, визначення методичних підходів й інструментарію дослідження, розробка плану кваліфікаційної роботи;
- оформлення завдання на кваліфікаційну роботу спільно з керівником;
- пошук і збирання вхідної інформації для виконання роботи;
- опанування на основі вивчення спеціальної літератури, законодавчо-нормативних актів, теоретико-методологічних основ досліджуваної проблеми, наявних концепцій і запропонованих прийомів її вирішення, еволюції проблеми, діапазону поглядів на її сутність і можливості вирішення, систематизація процедур, аналітичних прийомів тощо, що використовуються в процесі її розв'язання;
- проведення економічної діагностики об'єкта дослідження, здійснення поглибленого аналізу досліджуваної проблеми на його матеріалах, оцінювання рівня й динаміки системи показників, що характеризують стан об'єкта дослідження з погляду поставленої проблеми;

- обґрунтування напрямів (наявних альтернатив) вирішення науково-дослідної проблеми – з урахуванням специфіки об'єкта дослідження; творчий пошук нових підходів, апробація запропонованого інструментарію;
- розроблення рекомендацій щодо вирішення проблем на об'єкті дослідження, обґрунтування плану їх реалізації, інформаційного, методичного, матеріально-технічного та інших видів забезпечення;
- оцінювання соціально-економічної ефективності розроблених рекомендацій, розробка програми впровадження заходів;
- формування тексту кваліфікаційної роботи й списку використаних літературних джерел, подання його на ознайомлення керівнику й усунення недоліків у змісті й оформленні;
- написання підсумкового варіанту тексту й належне оформлення роботи;
- подання електронного варіанту роботи на ознайомлення керівництву підприємства – об'єкта дослідження й отримання листа-відгуку;
- загальне оформлення кваліфікаційної роботи й подання на кафедру ЖСКІТ-права;
- попереднє заслуховування представлених здобувачем вищої освіти основних положень роботи на кафедрі спеціально сформованою комісією попереднього захисту, отримання рекомендації (або зауважень);
- зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи;
- прийняття завідувачем кафедри рішення про допуск кваліфікаційної роботи до захисту в ЕК і підготовка направлення кваліфікаційної роботи в ЕК для захисту.
- захист кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК.

3. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У процесі підготовки кваліфікаційної роботи застосовуються методичні й технічні прийоми наукової роботи.

Норми наукової комунікації регламентують характер викладення інформації, передбачають відмову від висловлювання власної думки від першої особи. У зв'язку з цим вживаються мовні конструкції, в яких не вживаються особові займенники «я» або «ми», а вживаються дієслова без зазначення особи: *«Доцільно зазначити, що...»*, *«Це дозволяє зробити висновок про те, що...»*, *«Дослідження свідчать, що...»* тощо.

Оформлення кваліфікаційної роботи здійснюється відповідно до загальних вимог, що висуваються до наукових робіт, згідно з ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».

Під час написання кваліфікаційної роботи слід обов'язково посилатися на авторів і літературні джерела, з яких запозичені матеріали або окремі результати. Включену в текст цитату необхідно оформити *обов'язковою вказівкою на автора й джерело, з якого здійснюється цитування*. Якщо наводиться не цитата, а викладається думка автора, висловлена ним ідея, то в тексті роботи також роблять посилання на джерело.

Ще одне правило роботи з літературою – використання бібліографічного списку в тексті роботи: джерело, внесене в список, хоча б один раз має бути зазначене в тексті. Використання в роботі запозиченого матеріалу без посилання на автора й інформаційне джерело враховуються під час допущення роботи до захисту й визначення її оцінки.

У роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати дослідження, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Обсяг основної частини кваліфікаційної роботи має складати +/- 70 сторінок тексту формату А4, розмір шрифту – 14 кегль, міжрядковий інтервал – 1,5, що регламентується специфікою вимог освітньої програми. До цього обсягу включають список використаних джерел, але не включають додатки. Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$.

Роботу на захист подають у вигляді спеціально підготовленого переплетеного рукопису.

Матеріал кваліфікаційної роботи має містити основні структурні елементи в такій послідовності:

- титульна сторінка;
- зміст;
- завдання на кваліфікаційну роботу;
- анотація;
- вступ;
- основні результати дослідження (теоретичний і дослідницько-аналітичний розділи);
- висновки й рекомендації;
- список використаних джерел;
- додатки.

Титульна сторінка

Зразок оформлення титульної сторінки, що має єдиний стандарт, наведено в додатку А.

Зміст

Зміст кваліфікаційної роботи визначається її темою й відображається в плані, що погоджується з керівником і керівником проєктної групи (гарантом освітньої програми). У змісті роботи вказують найменування й номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів і пунктів (якщо вони мають заголовки). Зміст має включати всі заголовки, що є в роботі, починаючи зі вступу і завершуючи списком використаних джерел і додатків. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті роботи. Зразок оформлення плану й змісту кваліфікаційної роботи наведено в додатку Б.

Завдання на кваліфікаційну роботу

Після опрацювання наукових джерел з обраної теми дослідження у кваліфікаційній роботі здобувач вищої освіти спільно з керівником розробляє індивідуальне завдання, яким зобов'язаний керуватися в процесі написання роботи й проходження переддипломної практики. Бланк завдання видає кафедра ЖСКІТ-права за формою, наведеною в додатку В.

Анотація

В анотації, обсяг якої складає до 500 знаків, зазначається прізвище й ініціали здобувача вищої освіти, назва кваліфікаційної роботи, основний текст і результати дослідження. Ключові слова (слова специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються в кваліфікаційній роботі) наводяться в називному відмінку. Кількість ключових слів 5-7. Анотація подається українською й англійською мовами й розміщується на окремому аркуші разом з ключовими словами. Зразок анотації наведено в додатку Г.

Вступ

Головним завданням написання вступу є загальна характеристика роботи як актуального й практично значущого наукового дослідження.

У вступі потрібно розкрити:

- актуальність теми кваліфікаційної роботи;
- мету й завдання дослідження;

- особливості досягнення поставленої мети й виконання завдань стосовно конкретних умов дослідження;
- об'єкт і предмет дослідження;
- перелік методів дослідження, що планується використати (було використано) в роботі;
- стисло характеристику інформаційної бази дослідження;
- інформацію про практичне значення (апробацію) результатів дослідження.

Аргументація *актуальності* повинна бути лаконічною, проте переконливою. Вона визначається шляхом критичного аналізу й порівняння з відомими підходами до розв'язання цієї проблеми, обґрунтування значення роботи для розвитку певної галузі. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями – у межах 0,5 сторінки висловити головне – сутність проблеми або наукового завдання: «...чим і визначається актуальність теми дослідження». Вказуються також прізвища науковців, відомих своїм внеском у розробку досліджуваної проблеми.

Від доведення актуальності обраної теми варто логічно перейти до формулювання *мети* дослідження. Формулювання мети є досить важливим етапом у дослідженні, оскільки вона визначає й завдання самого дослідника: що буде вивчено, обґрунтовано, проаналізовано, розроблено й аргументовано в роботі.

Мета дослідження формулюється відповідно до теми кваліфікаційної роботи й може передбачати розробку управлінських заходів щодо вирішення проблеми дослідження. Не слід формулювати мету як «...дослідження...», «...вивчення...», тому що ці слова вказують не на саму мету, а на засіб досягнення мети.

Завдання дослідження – це послідовні взаємозалежні кроки, які забезпечують досягнення поставленої мети, що являють собою конкретні послідовні шляхи вирішення проблеми в межах 3-х розділів кваліфікаційної роботи. Вони встановлюються у формі перерахування (*розглянути.., охарактеризувати... , обґрунтувати... , оцінити... , дослідити... , визначити... , запропонувати тощо*). Кількість і зміст завдань визначається метою дослідження й окремим розділами кваліфікаційної роботи, а формулювання повинне бути чітким і точним, оскільки описання їхнього вирішення складає зміст основних розділів кваліфікаційної роботи.

Логіка постановки *завдань* (в межах загальної структури роботи) може бути такою: *перше завдання* пов'язане з теоретичним обґрунтуванням шляхів вирішення проблеми (наприклад, «з'ясування особливостей інноваційного механізму розвитку підприємства» тощо); *друге завдання* має аналітично-діагностичний характер й

спрямоване на розкриття загальних способів вирішення проблеми, на аналіз умов її вирішення (наприклад, «*діагностика проблем формування системи менеджменту на вітчизняних підприємствах (чи окремих його складових)*» тощо); *третє завдання* має рекомендаційний, прикладний характер, передбачає описання методик дослідження й практичних рекомендацій (наприклад, «*розробка моделі інноваційного розвитку підприємства*», «*розроблення пропозицій щодо реалізації стратегії розвитку підприємства*» тощо).

Об'єкт і предмет дослідження – як категорії наукового процесу, співвідносяться між собою як загальне й часткове. В *об'єкті* виокремлюється частина, що слугує предметом дослідження, на який спрямовується основна увага здобувача вищої освіти.

Об'єктом дослідження є процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення, а предметом дослідження є процес, що вивчається в межах об'єкта дослідження.

Предмет дослідження значно вужчий і конкретніший за об'єкт, він і визначає тему кваліфікаційної роботи, що позначається на титульному листі роботи як її заголовок. Якщо об'єкт – це сфера діяльності, то предмет – це досліджуваний процес у рамках об'єкта дослідження.

Вибір й обґрунтування методів дослідження як засобів вирішення дослідницьких завдань, вивчення явищ й одержання необхідної інформації. Уміння обрати найбільш результативні методи дослідження дозволяє досягти цілей, поставлених у роботі. У процесі дослідження здобувачам вищої освіти необхідно застосовувати комп'ютерні технології.

Інформаційна база дослідження. Дається перелік матеріалів, що були використані для написання кваліфікаційної роботи (Закони України, Укази Президента України, офіційні матеріали Державного служби статистики України, оперативна інформація міністерств і відомств, фінансова й оперативна звітності досліджуваного підприємства за останні 3-5 років, періодичні видання, праці вітчизняних і зарубіжних науковців з проблеми дослідження, а також інформаційні ресурси Internet).

Інформація про апробацію результатів дослідження може містити: найбільш вагомі результати, прийняті керівництвом підприємства до впровадження; назви конференцій, в яких здобувач вищої освіти взяв участь, із зазначенням назви доповіді, місця й часу проведення; перелік тез і наукових статей, що було підготовлено, з інформацією про їх видання (бібліографічним описом) тощо.

Обсяг вступу не повинен перевищувати 3-х сторінок (додаток Д).

Основні результати дослідження

Перший розділ кваліфікаційної роботи має носити теоретичний характер і містити три підрозділи. У розділі викладається теоретичне обґрунтування проблеми, що досліджується, розглядається її сутність, значення, класифікаційні характеристики, сучасні тенденції предмету дослідження, методичні підходи тощо. Рекомендується провести аналіз останніх публікацій з досліджуваної проблематики на основі вивчення наявної вітчизняної й закордонної наукової й спеціальної літератури з питань досліджуваної проблеми, а також нормативних матеріалів.

Розкриття теоретичних питань повинно відображати актуальність дослідження з формуванням власної позиції щодо напрямку дослідження, обраних методів дослідження, містити оригінальні авторські пропозиції щодо розкриття теоретичних і методичних питань. Бажано ілюструвати текст графічними матеріалами – схемами, графіками, діаграмами тощо. Передбачається використання сучасних інформаційних джерел вітчизняних і зарубіжних авторів, присвячених проблемам, що досліджуються в роботі: монографій, наукових статей, матеріалів конференцій, Інтернет-ресурсів тощо. Обов'язковою умовою викладення теоретичного матеріалу є порівняння різних наукових позицій, використання статистичних відомостей (з оформленням на них відповідних посилань).

Обсяг першого розділу повинен становити +/- 30 сторінок (додаток Е).

Другий розділ кваліфікаційної роботи має дослідницько-аналітичний характер і складається з підрозділів. Всі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми цього розділу мають супроводжуватися тлумаченням і висновками, що дозволяють визначити сутність і стан досліджуваних явищ і процесів, розкрити їх особливості й тенденції розвитку, створити базу для виявлення невикористаних резервів удосконалення діяльності підприємства – об'єкта дослідження.

Текст доцільно супроводжувати реальними документами або їх копіями (що розміщуються в додатках) і супроводжувати стислим коментарем.

Джерелом інформації для виконання дослідницько-аналітичної частини роботи переважно є планові й фактичні показники діяльності підприємств, статистична звітність, накази, розпорядження, первинні інформаційні матеріали щодо окремих процесів, результати спостережень, соціологічних опитувань та інших методів збирання первинної інформації.

З урахуванням сучасних тенденцій розвитку цифровізації, бажаним є використання в кваліфікаційній роботі сучасних інформаційних технологій. Власні розрахунки рекомендується проводити за допомогою пакета прикладних програм і

функцій *Excel Microsoft Office та ін.* Допускається використання інших сертифікованих програм (з посиланням на авторство), а також оригінальних процедур і макросів *Microsoft Office*.

Обсяг другого розділу повинен становити +/- 35 сторінок загального обсягу роботи, *рекомендації* як розробка конкретних пропозицій щодо удосконалення предмета дослідження, його інформаційного, методичного й організаційного забезпечення, розробка стратегії, плану, проєкту, програми тощо на базі основних теоретичних положень, методичних підходів, методичного інструментарію, викладених у теоретичному розділі роботи, а також з урахуванням результатів аналізу.

Стосовно рекомендацій слід зазначити таке:

- 1) загальна характеристика заходу, його відповідність виконуваній темі роботи й можливості впливу на очікувані результати;
- 2) обґрунтування ідеї даного заходу;
- 3) обґрунтування з обов'язковим відображенням за допомогою рисунків, схем, креслень тощо (рекомендується виносити в додатки до роботи).

Висновки

Висновки є окремою структурною частиною кваліфікаційної роботи й стислим викладенням підсумків проведеного дослідження. Вони повинні містити загальну оцінку результатів роботи й стислі висновки стосовно кожного завдання дослідження. Якщо у вступі поставлено 4 завдання, то у висновках стосовно кожного завдання повинно бути сформовано мінімум по одному результату й, отже, усього повинно бути мінімум чотири результати. Якісно написані вступ і висновки дають чітке уявлення про якість проведеного дослідження, коло розглянутих питань, методи й результати дослідження.

Основний акцент необхідно робити на результатах дослідницько-аналітичної частини з рекомендаціями, що висвітлюють пропозиції за результатами проведеного дослідження і виносяться на захист роботи перед екзаменаційною комісією (ЕК).

Обсяг висновків, як правило, не повинен перевищувати 3 сторінки.

Список використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних джерел. Це одна з суттєвих частин роботи, що віддзеркалює самостійну творчу працю її автора й демонструє ступінь

фундаментальності проведеного ним дослідження. Список використаних джерел розміщується після висновків і пропозицій та має самостійну нумерацію.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим виданням або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю, без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв тощо.

Список використаних джерел формується за алфавітом у такому порядку:

- спочатку літературні джерела українською мовою, в т.ч. Інтернет-джерела,
- потім мовою країн ЄС згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Список використаних джерел необхідно подавати в такій послідовності:

- а) закони України (у хронологічному порядку);
- б) укази Президента, постанови уряду (у хронологічному порядку);
- в) директивні матеріали міністерств (у хронологічному порядку);
- г) монографії, брошури, підручники, статті, інструктивні, нормативні та інші матеріали, що використовуються підприємством, Інтернет-ресурси (за абеткою);
- д) іншомовні джерела.

Список використаних джерел повинен містити не менше 50 позицій.

Необхідно мати на увазі, що в списку використаних джерел обов'язково зазначаються джерела, на які автор робить посилання в роботі, а також ті, на які немає посилань, але їх опрацювання допомогло авторові більш змістовно написати ті чи інші розділи. Необхідно залучати матеріали й дані, отримані з офіційних сайтів Інтернет-мережі. У цьому випадку необхідно вказати не лише точне джерело матеріалів (сайт), але й автора повідомлення (статті) та назву цього повідомлення, з урахуванням вимог до оформлення такого джерела.

Додатки

Додатки до кваліфікаційної роботи мають містити інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень з обраної теми, і розміщуються на останніх сторінках. Вони носять обов'язковий, але допоміжний характер і не входять до обсягу сторінок основного тексту роботи. У додатки доцільно включати матеріал, необхідний для повноти сприяння кваліфікаційної роботи, зокрема реальні облікові й управлінські документи підприємства-об'єкта дослідження та інших підприємств, що наводяться як приклади (шаблони); рекламні матеріали; проміжні математичні доведення, формули, розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; інструкції, методики, описання алгоритмів і програм вирішення

задач на ПК, що розроблені під час виконання роботи; ілюстрації допоміжного характеру тощо.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Вимоги до основного тексту й використаних джерел:

- мова викладення тексту кваліфікаційної роботи – державна;
- стиль – науковий (не допускається розмовний стиль, вживання фразеологізмів, художніх засобів, плагіат);
- текст має бути викладений логічно, послідовно, без орфографічних і граматичних помилок.

Робота має бути обов'язково надрукована на одному боці сторінок стандартного білого паперу формату А 4 (210x297 мм). Допускається в разі потреби розміщувати таблиці та інші ілюстративні матеріали на аркушах формату А3. Роздруковані на ПК програмні документи мають відповідати формату А4, входити до загальної нумерації сторінок роботи й розміщуватися, як правило, в додатках.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою. Перенесення слів у тексті не допускається. Вписувати у друкований текст окремі іншомовні слова, формули тощо можна чорнилом або пастою тільки чорного кольору. Щільність вписаного тексту має бути наближеною до щільності основного тексту. Не вчитаний здобувачем вищої освіти й керівником текст з лексичними й орфографічними помилками є неприпустимим.

Набір тексту кваліфікаційної роботи здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (29–30 рядків на сторінці), кількість символів у рядку – не менше 60 (комп'ютерний набір – 14 кегель, шрифт текстового редактора – Word Times New Roman, вирівнювання тексту – по ширині сторінки). Абзац – 1,25см. Поля: зліва – не менше 25 мм, справа – не менше 10 мм, зверху й знизу – не менше 20 мм.

Текст основної частини роботи поділяється на розділи й підрозділи (параграфи) – згідно з затвердженим планом. В окремих випадках підрозділи можуть бути поділені на пункти. Розділи позначають арабськими цифрами (1, 2, 3 тощо.), підрозділи – номером розділу й підрозділу через крапку (1.1, 1.2 або 2.1, 2.2 тощо).

Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ»,

«ДОДАТКИ» друкують великими літерами (шрифт – 14 напівжирний), вирівнюючи по центру сторінки. Відстань між заголовком і текстом має дорівнювати 2-м інтервалам в основному тексті.

Усі заголовки в «ЗМІСТІ» починаються з великої літери, при цьому крапка в кінці не ставиться, а останнє слово подовжується крапками з відповідним номером сторінки в крайньому правому положенні в рядку.

Усі названі структурні частини роботи слід починати з нової сторінки. Новий підрозділ друкують на тій самій сторінці, на якій закінчився попередній підрозділ, при цьому відступ між підрозділами повинен містити не менше 1-го інтервалу.

Не допускається розташування заголовка підрозділу внизу сторінки, якщо під ним не вміщується щонайменше 2 рядки – у такому разі назва підрозділу разом з текстом переноситься на наступну сторінку.

Заголовки підрозділів друкують малими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапка в кінці заголовка не ставиться.

Списки, що використовуються в роботі, повинні бути виконані в одному стилі в усьому тексті.

Наприклад, всі списки з нумерацією: «1).. 2) ...» або з маркуванням « – »); не дозволяється в науковому тексті використовувати маркування у вигляді зірочок, стрілочок та інших фігур.

У роботі дозволяється виділяти важливий текст таким чином: **напівжирний**, *курсив*, ***напівжирний курсив*** або підкреслений – але виділення в усьому тексті повинні бути виконані переважно в одному стилі. Не допускається виділення за допомогою інших шрифтів, крім Times New Roman, іншого розміру, крім 14, іншого інтервалу тощо.

Використовувані в роботі лапки повинні бути одного стилю: «...». Аналогічна вимога й до стилю апострофів: ’ – в усьому тексті.

Зазначати в тексті роботи прізвища й ініціали дослідників необхідно в одному стилі: О.Є. Кузьмін, М.О. Беседін або Кузьмін О.Є., Беседін М.О. Щоб прізвище й ініціали залишалися в одному рядку, необхідно використовувати нерозривний пробіл (стандартне сполучення клавіш «Shift – Ctrl – Пробіл»).

Вимоги до оформлення нумерації

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульна, що включається до загальної нумерації сторінок, але номер на ній не ставиться. Нумери проставляються на завданні й анотаціях до кваліфікаційної роботи.

Другою сторінкою є зміст роботи, на ній проставляється номер. Зміст роботи повинен містити назви й номери початкових сторінок усіх структурних частин і параграфів роботи.

Номер проставляють у правому верхньому куті наступних сторінок, починаючи зі змісту (сторінка нумерується цифрою «2»). Крапка після номера сторінки не ставиться. Нумерація розділів подається арабськими цифрами без знака № і без крапки після цифри. *Зміст, вступ, висновки, список використаних джерел* не мають порядкових номерів. Тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «3. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставиться після слів «РОЗДІЛ» без крапки в кінці, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу – симетрично до тексту.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу, використовуючи номер розділу й порядковий номер підрозділу, між якими ставиться крапка: наприклад, «1.2.» (другий підрозділ першого розділу). У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: 2.3.

Вимоги до оформлення ілюстрацій

Зміст ілюстрацій має доповнювати текст роботи, поглиблювати розкриття суті явища. І саме тому в тексті на кожен з них повинно бути посилання з коментарем.

Ілюстрації (схеми, креслення, графіки тощо) і таблиці слід подавати в роботі безпосередньо після тексту, де їх згадано вперше, або на наступній сторінці. Якщо вони містяться на окремих сторінках кваліфікаційної роботи, їх включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстративні або табличні матеріали, розміри яких перевищують формат А4, враховують як одну сторінку й розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або виносять у додатки. На всі ілюстрації мають бути посилання в тексті.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій у додатках. Номер ілюстрації має складатися з номера розділу й порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, наприклад: «Рис. 1.2. Назва...» (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва й пояснювальні підписи розміщуються послідовно під ілюстрацією, наприклад:

Рис. 1.2. Стилiстика ролика

Вимоги до оформлення таблиць i формул

Цифровий матерiал, як правило, має подаватися у виглядi таблиць, при оформленнi яких слiд дотримуватися таких правил:

Таблицю розмiщують пiсля першого згадування про неї в роботi й використовують скорочення «табл. ...» (наприклад, «... наведено в табл. 2.1»).

Таблицi нумерують послiдовно в межах роздiлу (за винятком тих, що розмiщенi в додатках). У правому верхньому кутi розмiщують напис «Таблиця» iз зазначенням її номера, що складається з номера роздiлу й порядкового номера таблицi, мiж якими ставиться крапка: наприклад, «Таблиця 2.1» (перша таблиця другого роздiлу), пiд нею обов'язково розмiщують назву таблицi, що друкують симетрично до тексту сторiнки напiвжирним шрифтом.

Назву й слово «Таблиця» починають з великої лiтери й друкують курсивом. Назву не пiдкреслюють.

Заголовки граф таблиць починають з великих лiтер, пiдзаголовки – з малих, якщо складають одне речення з заголовком, i з великих – якщо вони є самостiйними.

Розмiщення таблиць альбомних форматiв повинне виконуватися таким чином, щоб її можна було читати без повороту тексту або з поворотом за годинниковою стрiлкою. Якщо таблиця розмiщується на декiлькох сторiнках, в нiй пiсля «шапки» вводиться рядок з номерами колонок. При перенесеннi частини таблицi на iншу сторiнку справа над її подальшими частинами пишуть слова «Продовження таблицi ...» i вказують номер таблицi, наприклад: «Продовження таблицi 1.2». На цих сторiнках таблиця починається не з «шапки», а з рядка, що

містить номери колонок. Неприпустимо розривати назву таблиці з самою таблицею, розміщувати їх на різних сторінках роботи. Приклад оформлення таблиці наведено в Додатку Е.

У таблицях слід обов'язково зазначати одиницю виміру – відповідно до стандартів. Якщо всі одиниці вимірювання є однаковими для всіх показників таблиці, вони наводяться під заголовком справа над таблицею в круглих дужках з маленької літери. Одиниці виміру мають наводитися. Чисельні величини в таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Заголовки колонок таблиць починають з великої літери.

При оформленні формул у кваліфікаційній роботі слід дотримуватися таких правил:

1. Усі формули нумеруються в межах розділу.
2. Номер формули складається з номера розділу й порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого берега сторінки на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: «(3.1)» – перша формула 3-го розділу.
3. Усі формули повинні бути набраними в програмному редакторі *Microsoft Equation 3.0*.
4. Пояснення значень символів, числових коефіцієнтів у формулах треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані в формулі, і кожне – з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.
5. Перед кожною формулою й після неї слід залишати не менш як один вільний рядок. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (–), множення (x) і ділення (:).

Нижче наведено приклад оформлення формули:

$$K_{\phi} \frac{\Phi^3 \text{ ПП}^3}{\Phi_6 \text{ ПП}_6}, \quad (1.8)$$

де K_{ϕ} – коефіцієнт використання робочого часу;

$\text{П}_3, \text{П}_6$ – втрати часу в звітному й у базисному періодах;

Φ_3, Φ_6 – номінальний фонд робочого часу в звітному й базисному періодах.

Вимоги до оформлення посилань, цитувань і приміток

Посилання на джерела інформації дають змогу відшукати документи й перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Посилання на джерела необхідно вказувати порядковим номером за списком джерел, виділеним квадратними дужками, наприклад: «... у науковій праці [9] розглядаються».

При використанні більше ніж одного джерела, посилання просявляються з використанням крапки з комою, наприклад: «означену проблему досліджують такі автори, як [5; 17; 18]».

Посилання на ілюстрації у кваліфікаційній роботі оформляють порядковим номером ілюстрації: наприклад, «... на рис. 2.2 ...»; на формули – порядковим номером формули: наприклад, «... у формулі (3.3)». Посилання в тексті на таблиці пишуть скорочено: наприклад, «...у табл. 1.5...». У повторних посиланнях на таблиці й ілюстрації вживають скорочене слово «дивись»: наприклад, «(див. табл. 1.5)» або («див. рис. 2.2)».

Загальні вимоги до *цитування* такі:

а) текст цитати починається й закінчується лапками й наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту й без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту й позначається трьома крапками. Вони ставляться в будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). При цьому якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (викладенні думок інших авторів своїми словами), що значно економить текст, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення здобувача вищої освіти до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання.

Оформлення скорочень. Символи й терміни розміщуються в переліку стовпчиком, у якому ліворуч наводять символ, спеціальний термін, а праворуч – його деталізоване розшифрування. За умов, коли в роботі кількість скорочень, символів, термінів менше за двадцять і кожне з них повторюється не більше 3–5 разів, перелік окремо не складається.

Детальне розшифрування їх наводиться у вигляді примітки при першому згадуванні роботи або безпосередньо в тексті (у дужках). Примітки до тексту й таблиць, що містять довідкові й пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо примітка одна, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку. При оформленні тексту кваліфікаційної роботи допускаються скорочення назв деяких найбільш вживаних слів і понять, згідно з витягом з ДСТУ 3582-97.

Вимоги до оформлення додатків

Додатки оформляються як продовження кваліфікаційної роботи й розміщуються в порядку появи посилань на них в основному тексті. Кожен додаток повинен мати заголовок, надрукований у верхній частині сторінки симетрично тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком маленькими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і поряд велика літера, що позначає його номер, наприклад,

Додаток А Витяг зі штатного розпису ТОВ «ЛАЙФСЕЛЛ»

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер **Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ**, наприклад, *Додаток А, Додаток Б, ... Додаток Г*. Один додаток позначається як *Додаток А*. На кожен додаток повинне бути посилання в тексті роботи.

Текст кожного додатка за необхідністю може бути поділений на розділи й підрозділи, що нумерують у межах кожного додатка. Перед кожним номером ставлять позначення Додатка (літеру) і крапку, наприклад, *Додаток А.2* – другий розділ *Додатка А*; *Додаток В.3.1* – перший підрозділ 3-го розділу *Додатка В*.

Ілюстрації, таблиці й формули, що розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: *Рис. Д.1.2* – другий рисунок 1-го розділу *Додатка Д* (з обов'язковим зазначенням його назви й розміщують безпосередньо під розміщенням рисунка); *Таблиця Б.1* (перша таблиця *Додатка Б*); *формула (А.1)* – перша формула *Додатка А*.

При перенесенні частини додатка на іншу сторінку справа над її подальшими частинами пишуть слова «Продовження додатка» і вказують його номер, наприклад: «Продовження додатка А». Відповідно, при перенесенні ілюстрацій або таблиць додатків над їх подальшими частинами пишуть слова «Продовження таблиці» і вказують її номер, наприклад: «Продовження таблиці Д.2».

Реальні документи, їх копії, розрахункові таблиці, графічні матеріали великих розмірів слід наводити в Додатках, при цьому в них допускається написання назви Додатка «від руки». Зміст ілюстрацій має доповнювати текст роботи, поглиблювати розкриття суті явища, наочно ілюструвати думки автора – і тому в тексті на кожне з них повинно бути посилання з коментарем.

Вимоги до оформлення списку використаних джерел

Оформлення списку використаних джерел слід подавати згідно з вимогами державного стандарту. Зазначається автор (якщо є), назва, місце видання, видавництво, рік видання, загальна кількість сторінок у книзі. Назви використаних робіт не перекладають і подають мовою оригіналу (табл. 1).

Таблиця 1 Приклади оформлення бібліографічного опису в списку джерел кваліфікаційної роботи

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації: монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автори	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом: навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.

Три автори	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укراгропромпродуктивність, 2006. 106 с. Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрющенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжевського. Київ, 2018. 124 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека: зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир: Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть: у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Фауна України. В 40 т. Т. 36. Інфузорії. Вип. 1. Сукторії (<i>Ciliophora, Suctorea</i>) / І. В. Довгаль. Київ : Наукова думка, 2013. 271 с.
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів : Тріада плюс, 2006. 360 с.
Автор і перекладач	Котлер Ф. Основи маркетингу: навч. посібник / пер. з англ. В.Б.Боброва. Київ, 2016. 698 с. Брігхем Є. В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 2017. 498 с.
Частина видання	
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М.Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5-15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103-108.

	Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир: ЖНАЕУ, 2013. С. 87-91.
--	--

* Літературні джерела повинні бути наведені за останнім роком їх видання, бажано – не старше ніж 5 років.

Статті з продовжуваних та періодичних видань	<p>Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка</i>. 2013. Вип. 148. С. 31-34.</p> <p>Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. <i>Агросвіт</i>. 2016. № 6. С. 23-28.</p> <p>Акмеологічні засади публічного управління / Є.І. Ходаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ</i>. 2017. № 1, т. 2. С. 45-58.</p> <p>Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i>. 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259-271.</p>
Електронні ресурси	
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми: Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11.2026).
Законодавчі документи	<p>Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2026).</p> <p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектора економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2026).</p>
Періодичні видання	Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i> . 2013. № 10. URL: http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2026).

	<p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561-570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2026).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856-874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>
Сторінки з вебсайтів	<p>Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i> : вебсайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2026).</p>
Інші документи	
Законодавчі й нормативні документи (інструкції, накази)	<p>Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.</p> <p>Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень: Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 9 листоп.</p>
	<p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. <i>Все про бухгалтерський облік</i>. 2015. № 51. С. 21-42.</p> <p>Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р. № 1110. <i>Вища школа</i>. 2017. № 7. С. 106-107.</p>
Стандарти	<p>ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-0627]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).</p> <p>СОУ–05.01-37-385:2006. Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ: Міністерство аграрної політики України, 2006. 15 с. (Стандарт Мінагрополітики України)</p>
Патенти	<p>Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна: МПК А01D 41/02, А01D 41/04, А01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.</p>

Авторські свідоцтва	А. с. 1417832 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Стінка рулонного преспідборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87 ; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.
Дисертації, автореферати дисертацій	Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України: дис. ... д-ра с.-г. наук: 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с. Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

До захисту кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які успішно виконали вимоги індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти, у т.ч. програму переддипломної практики й склали заліково-екзаменаційну сесію.

Процес підготовки кваліфікаційної роботи систематично контролює керівник відповідно до календарного графіка, затвердженого на засіданні кафедри.

На період виконання кваліфікаційної роботи на кафедрі ЖСКІТ-права складається розклад проведення консультацій керівниками, згідно з яким забезпечується системна робота здобувачів вищої освіти й керівників (план-графік розміщується на кафедрі). Також у календарному плані-графіку встановлюються терміни подання на рецензування керівникові окремих розділів і роботи в цілому.

Кваліфікаційна робота бакалавра подається керівнику для перевірки її змісту й структури в термін, визначений у завданні на кваліфікаційну роботу, але не пізніше за 30 календарних днів до засідання екзаменаційної комісії (далі – ЕК).

У випадку недотримання календарного графіка підготовки кваліфікаційної роботи керівник надає інформацію на засіданні кафедри ЖСКІТ-права (з відображенням у відповідних протоколах) і готує службову записку щодо наявності

відхилень від графіка підготовки кваліфікаційної роботи, але не пізніше за 30 днів до засідання ЕК із захисту кваліфікаційної роботи. За рішенням кафедри ЖСКІТ-права здобувач вищої освіти може бути недопущений до захисту кваліфікаційної роботи за порушення графіка її виконання.

На завершену кваліфікаційну роботу керівник оформляє власний відгук, у якому зазначає:

- актуальність дослідження;
- використання методів дослідження;
- рівень використання набутих у процесі навчання теоретичних знань під час виконання дослідження;
- вміння самостійно вирішувати наукові й практичні проблеми;
- вміння логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки;
- повнота розкриття теми;
- перспективність запропонованих рекомендацій;
- недоліки роботи й зауваження;
- рекомендація до захисту.

Кваліфікаційна робота бакалавра може містити відгук від підприємства (установи, організації), за матеріалами якого проведено дослідження. Він завіряється підписом його керівника (або заступника) або готується на фірмовому бланку, що підтверджує достовірність наведених у кваліфікаційній роботі матеріалів щодо діяльності підприємства-об'єкта дослідження.

Кваліфікаційна робота бакалавра проходить внутрішнє рецензування викладачами кафедри під час проведення попереднього захисту. Рецензія надсилається здобувачу вищої освіти й керівнику кваліфікаційної роботи на електронну пошту. Склад рецензентів-викладачів, які входять до складу комісій з попереднього захисту кваліфікаційної роботи, затверджується завідувачем кафедри ЖСКІТ-права на засіданні кафедри й доводиться до відома здобувачів вищої освіти до проходження ними попереднього захисту на кафедрі.

Під час рецензування кваліфікаційної роботи рецензенту рекомендується визначати:

- новизну постановки й розроблення проблеми;
- аргументованість висновків і обґрунтованість пропозицій;
- вміння здобувача чітко, грамотно й аргументовано викладати матеріал, правильно оформлювати його;
- недоліки й зауваження до змістовної частини роботи, оформлення;

– висновок про можливість допуску до захисту.

Зовнішня рецензія надається письмово й містить загальний висновок щодо рекомендації до захисту.

Негативний письмовий відгук керівника або негативна рецензія щодо змісту кваліфікаційної роботи й отриманих результатів дослідження є підставою недопущення до захисту.

За наявності рукопису, відгуку з підприємства й зовнішньої рецензії завершена кваліфікаційна робота реєструється у відповідному журналі на кафедрі ЖСКІТ-права й подається на попередній захист, але не пізніше, ніж за 15 календарних днів до захисту.

У разі виявлення формальних невідповідностей, у тому числі в формулюванні теми, назві підприємства (організації), за матеріалами якого виконано дослідження тощо, кваліфікаційна робота не реєструється, на рецензування не приймається і до захисту не допускається.

З метою визначення якості й ступеня готовності до захисту кафедра ЖСКІТ-права, відповідно до графіка підготовки, організовує попереднє заслуховування представлених здобувачем вищої освіти основних положень кваліфікаційної роботи спеціально сформованою комісією попереднього захисту в складі 2–3-х викладачів – з урахуванням їх фаховості за напрямом наукових досліджень й отримання рекомендації до захисту (або зауважень до змісту й оформлення).

Від здобувача вищої освіти вимагається надати членам комісії з попереднього захисту повністю завершену й оформлену за вимогами кваліфікаційну роботу, а також такі матеріали:

- належним чином оформлене завдання на кваліфікаційну роботу з висновком керівника, затверджене завідувачем кафедри;
- анотації змісту кваліфікаційної роботи;
- лист-відзив з організації (підприємства, установи) – об'єкта дослідження в роботі, завірений печаткою й підписаний керівником, що має свідчити про реальність наведеної в роботі інформації; бажано, щоб у ньому були підтверджені актуальність теми дослідження для підприємства, авторський характер досліджень, практична значущість результатів роботи, а також можливість і перспективність практичного впровадження запропонованих рекомендацій.

Під час попереднього захисту кваліфікаційної роботи члени комісії перевіряють:

- наявність необхідних супровідних документів;
- оформленого завдання – з висновком керівника;

- листа-відзиву (та/або довідки) з організації;
- матеріалів апробації й впровадження результатів дослідження (витягів з програм наукових конференцій, копій тез доповідей або наукових статей тощо);
- відповідність змісту роботи основним положенням затвердженого завдання;
- дотримання здобувачем вищої освіти вимог до оформлення роботи;
- готовність здобувача вищої освіти до захисту роботи на засіданні екзаменаційної комісії (вільне володіння матеріалом дослідження, здатність відповідати на питання стосовно сутності й результатів дослідження, наявність ілюстративного матеріалу для захисту роботи).

На попередньому захисті роботи здобувач вищої освіти стисло (протягом 5 хвилин) представляє комісії результати проведеного дослідження й аргументує подані пропозиції. Здобувачу вищої освіти достатньо представити 1 примірник ілюстративних матеріалів до захисту, але обов'язково з підписом керівника.

Під час попереднього захисту члени комісії можуть ставити питання за темою дослідження, на які здобувач вищої освіти має дати чіткі обґрунтовані відповіді.

Комісія робить узагальнений висновок про готовність кваліфікаційної роботи до захисту, про що ставить відповідну позначку в завданні кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційні роботи, подані на попередній захист за межами встановленого терміну роботи комісії з попереднього захисту, не приймаються до розгляду без дозволу завідувача кафедри.

Після успішного проходження попереднього захисту кваліфікаційна робота передається на розгляд завідувачу кафедри, який робить висновок про рекомендацію її до захисту на засіданні ЕК.

Роботи, допущені завідувачем кафедри до захисту, не пізніше ніж за 10 днів до першого засідання ЕК направляють на зовнішнє рецензування.

За відсутності зовнішньої рецензії здобувач вищої освіти не допускається до захисту кваліфікаційної роботи.

Якщо робота містить висновки й рекомендації, що приймаються до впровадження на підприємстві, то додатково подається до захисту довідка про впровадження. Така довідка повинна містити точне й повне формулювання теми дослідження із зазначенням автора роботи, результати використання отриманих результатів у практичній діяльності підприємства, методичні розробки, доповідні й аналітичні записки тощо. Точність інформації в довідці підтверджується підписом керівника організації або структурного підрозділу й засвідчується печаткою організації.

Здобувачі вищої освіти, кваліфікаційні роботи яких на попередньому захисті й розгляді завідувачем кафедри були оцінені позитивно, допускаються деканом до захисту на засіданні ЕК не пізніше, ніж за 3 робочих дні до початку її роботи. У такий самий термін здобувач вищої освіти подає на кафедру переплетену кваліфікаційну роботу.

Здобувач вищої освіти готує виступ-презентацію з використанням комп'ютерних технологій на 7-10 хвилин, а також необхідний роздатковий матеріал (до 8-10 сторінок) – наочну ілюстрацію відповідних тверджень під час доповіді, зміст і якість якого перевіряє керівник (слайди, фотографії, макети, рекламні проспекти тощо). Кількість примірників ілюстративного матеріалу повинна відповідати кількісному складу ЕК.

Кількість ілюстративного матеріалу залежить від теми та глибини проведеного дослідження. Він також створюється у вигляді презентації в редакторі *Power Point*, та роздатковий матеріал, що має обов'язково містити ілюстративні матеріали до роботи в текстовому редакторі *Word*.

Ілюстративні матеріали мають послідовно ілюструвати результати досліджень здобувача вищої освіти й усне посилення на них доповідача, а також забезпечувати повноту висвітлення всіх положень кваліфікаційної роботи, що підлягають захисту. Вони призначені для показу членам комісії теоретичної, дослідницько-аналітичної й рекомендаційної частин кваліфікаційної роботи за допомогою засобів медіапроекування. Кількість та зміст слайдів повинен повністю відтворювати зміст ілюстративного матеріалу.

Публічний захист кваліфікаційної роботи може відбуватися за участі науково-педагогічних працівників ДУІТЗ, підприємств, установ й організацій, на базі яких виконувалась робота або з якими укладені договори про співпрацю.

Захист відбувається на відкритому засіданні ЕК в режимі *Zoom-конференції*, графік роботи якої розробляється на кафедрі ЖСКІТ-права й затверджується деканом факультету бізнесу та соціальних комунікацій. Організація *Zoom-конференції* забезпечується секретарем комісії не пізніше, ніж за 2 робочих дні до початку роботи ЕК. Ідентифікатор *Zoom-конференції* та код доступу розміщується на дошці оголошень кафедри ЖСКІТ-права.

На засідання ЕК до початку захисту подаються такі документи:

– витяг з наказу ректора про затвердження персонального складу комісії;

– список здобувачів вищої освіти екзаменаційної групи, які допущені до захисту кваліфікаційної роботи, за підписом декана факультету бізнесу та соціальних комунікацій;

– подання від деканату про виконання здобувачем вищої освіти навчального плану та про одержані ним оцінки тощо (*додаток II*);

– кваліфікаційна робота, ілюстративний матеріал (*додаток Ж*), підписані здобувачем вищої освіти та керівником;

– паспорт і закриту залікову книжку;

– зовнішню рецензію (*додаток З*);

– інші матеріали, що характеризують наукову й практичну цінність виконаної здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи (копії публікацій автора на тему роботи, акти-довідки про впровадження пропозицій здобувача вищої освіти в практичну діяльність організації (підприємства, установи тощо) за їх наявності.

На захисті голова ЕК повідомляє тему й надає слово здобувачеві вищої освіти, який протягом 7-10 хвилин викладає основні положення змісту роботи. У доповіді здобувач вищої освіти має розкрити: актуальність теми; мету й структуру роботи; відомості про організацію, на матеріалах якої виконано дослідження; об'єкт дослідження; стислі висновки з проведеного аналізу, зміст запропонованих заходів й обґрунтування їх ефективності. Завершуючи доповідь, здобувач вищої освіти має відзначити: які його розробки й висновки впроваджені або намічені до впровадження; де ще та за яких умов можливе, на його думку, застосування результатів дослідження; якою є фактична чи може бути очікувана соціально-економічна ефективність запропонованих ним заходів.

Перед захистом кваліфікаційної роботи здобувачеві вищої освіти слід ретельно прочитати зовнішню рецензію, особливу увагу звернути на висловлені рецензентом зауваження й по-можливості усунути зазначені недоліки.

Під час захисту кваліфікаційної роботи члени ЕК, присутні на захисті викладачі, спеціалісти можуть задавати здобувачеві вищої освіти запитання щодо змісту виконаної роботи. Відповіді здобувача вищої освіти мають бути конкретними, чіткими й аргументованими. У відповідях він користується ілюстративними матеріалами. У процесі захисту здобувачеві вищої освіти необхідно показати глибоке розуміння теми, продемонструвати свою наукову й загальну ерудицію.

Процедура захисту протоколюється секретарем комісії.

Особливу увагу звернути на висловлені керівником зауваження, усунення зазначених недоліків або аргументований захист дискусійних положень.

Після доповіді здобувача вищої освіти голова ЕК зачитує рецензію на кваліфікаційну роботу й здобувач вищої освіти має відповісти на всі зауваження рецензента (за їх наявності).

За результатами захисту кваліфікаційної роботи члени ЕК приймають рішення щодо оцінки захисту й виконаної роботи, про присвоєння здобувачу вищої освіти відповідної кваліфікації та про видачу йому диплома про отримання освітнього ступеня бакалавра за обраною спеціальністю.

Після захисту секретар екзаменаційної комісії передає друковані варіанти кваліфікаційних робіт до архіву університету.

Оцінюючи кваліфікаційну роботу, комісія враховує не лише якість самого дослідження, його практичну значущість, вміння автора захистити сформульовані положення та висновки, але й її оформлення, відповідно до встановлених вимог.

Кваліфікаційна робота з ознаками плагіату не допускається до захисту, а захист нової роботи (або на іншу тему) можливий не раніше, ніж через рік.

Результати захисту кваліфікаційної роботи оцінюються за 100-баловою шкалою ДУІТЗ, яка відповідно переводиться в національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і шкалу ЄКТС.

У процесі визначення оцінки враховується низка важливих показників якості виконання й захисту кваліфікаційної роботи, критерії оцінювання яких наведено нижче:

Таблиця 1 Оцінка результатів захисту кваліфікаційної роботи за шкалою ЄКТС

За шкалою ЄКТС:	За національною шкалою	За шкалою ДУІТЗ
A	5 (відмінно)	90-100
B	4 (добре)	82-89
C		74-81
D	3 (задовільно)	69-73
E		60-68
FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного захисту	0-59

Критерії оцінювання якості виконання й захисту кваліфікаційної роботи

Параметри оцінювання	Діапазон оцінки, балів	Критерії оцінювання за бальною шкалою
Оцінювання якості кваліфікаційної роботи (0–100)		
1. Відповідність змісту кваліфікаційної роботи темі й затвердженому плану	0-5	0 – зміст роботи не відповідає затвердженому плану
		5 – зміст роботи відповідає затвердженому плану
2. Ступінь розкриття теоретичних аспектів дослідження й коректність використання понятійного апарату	0-5	0 – не сформований понятійний апарат; не розкриті теоретичні аспекти проблем
		3 – сформований понятійний апарат, відсутні критичні зіставлення й узагальнення різних підходів до постановки й розв’язання проблеми, не проаналізовані норми чинного законодавства, що регулюють діяльність певної організаційно-правової форми, не розкрита управлінська складова
		5 – сформований понятійний апарат, наявні критичні зіставлення й узагальнення різних підходів до постановки й розв’язання проблеми, проаналізовані норми чинного законодавства, що регулюють діяльність певної організаційно-правової форми, розкрита управлінська складова
3. Глибина дослідження проблеми	0-20	0 – сутність основних проблем підприємства не висвітлена
		5 – залучені статистичні матеріали загальнодержавних і галузевих видань, загальні показники діяльності підприємства
		10 – залучені статистичні матеріали загальнодержавних і галузевих видань, загальні показники діяльності підприємства, не визначене місце проблеми дослідження в загальному комплексі проблем підприємства, не досліджені управлінські аспекти його діяльності

		<p>15 – досліджена проблема діяльності організації, що пов’язана з загальною темою дослідження, не досліджені управлінські аспекти його діяльності</p> <p>20 – досліджений весь комплекс проблем діяльності підприємства, у тому числі пов’язаної із загальною темою дослідження</p>
4. Рівень економічного обґрунтування розробок і пропозицій	0-30	0 – обґрунтування пропозицій не підтверджене загальними й детальними розрахунками
		5 – пропозиції підтверджені загальними розрахунками, не розроблені альтернативні варіанти, не обраховані стійкість й ефект від реалізації проєкту
		10 – пропозиції доведені загальними й детальними розрахунками, не розроблені альтернативні варіанти, не обраховані стійкість й ефект від реалізації проєкту
		15 – пропозиції підтверджені загальними й детальними розрахунками, розроблені альтернативні варіанти, обрахований ефект від впровадження пропозицій, не визначені показники стійкості проєкту
		20 – пропозиції доведені загальними й детальними розрахунками, розроблені альтернативні варіанти, обрахований ефект від їх впровадження, не визначені показники стійкості проєкту
		30 – пропозиції доведені загальними й детальними розрахунками, розроблені альтернативні варіанти, обраховані ефект від їх впровадження та показники стійкості проєкту
5. Ступінь використання сучасних методів дослідження проблем діяльності організації, на матеріалах якої проведено дослідження	0-15	0 – сучасні методи дослідження проблем діяльності підприємства не використані
		5 – використані сучасні методи дослідження проблем діяльності підприємства, не використані комп’ютерні програми для розрахунків
		15 – використані сучасні методи дослідження проблем діяльності підприємства й прикладні комп’ютерні програми для розрахунків
6. Рівень висвітлення управлінських аспектів	0-15	0 – управлінські аспекти реалізації пропозицій не розроблені
		5 – управлінські аспекти реалізації пропозицій містять загальні рекомендації

реалізації пропозицій з удосконалення діяльності підприємства – об'єкта дослідження		15 – пропозиції щодо змін в організаційній системі управління підприємства доведені до розробки відповідних внутрішніх документів
7. Вміння чітко й стисло викласти основні результати дослідження, наявність ілюстративного матеріалу	0-5	0 – здобувач вищої освіти неспроможний чітко й стисло викласти основні результати дослідження у відведений регламентом захисту час, ілюстративний матеріал відсутній або його інформативність недостатня
		5 – результати дослідження чітко й стисло викладені, інформативність наявного ілюстративного матеріалу достатня
8. Повнота й обґрунтованість відповідей на питання	0-5	0 – здобувач вищої освіти неспроможний надати відповіді на поставлені питання
		3 – здобувач вищої освіти надає повні й обґрунтовані відповіді лише на частину поставлених питань
		5 – здобувач вищої освіти надає повні й обґрунтовані відповіді на всі поставлені питання

Під час засідання ЕК її секретар веде протокол захисту, заносить оцінку за результатами захисту кваліфікаційної роботи до відомості, що зберігається в деканаті факультету бізнесу та соціальних комунікацій, занотовує запитання членів ЕК і присутніх на захисті осіб, особисті думки членів ЕК.

Результати захисту здобувачами кваліфікаційних робіт оголошуються головою (або іншим членом комісії) ЕК у день його проведення.

Здобувача вищої освіти, який отримав на захисті кваліфікаційної роботи незадовільну оцінку, відраховують з університету, і в цьому випадку йому видається академічна довідка встановленого зразка.

Якщо захист кваліфікаційної роботи не відбувся з поважних причин (про що здобувач у ЕК має подати відповідні документи), ректор ДУІТЗ може дозволити продовжити термін його навчання до наступного терміну роботи ЕК із захисту кваліфікаційної роботи (відповідним наказом), але не більше, ніж на один рік.

Після завершення роботи ЕК складає звіт, в якому відображаються основні кількісні показники стосовно рівня і якості успішності здобувачів вищої освіти за проведеними захистами кваліфікаційних робіт, їх характеристики щодо впровадження пропозицій у практику організацій (підприємств, установ), які

реально функціонують, застосування сучасних інформаційних технологій в аналітичних дослідженнях тощо. Звіт ЕК обговорюється на засіданні кафедри ЖСКІТ-права.

6. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

1. Використання соціальних мереж журналістами: аналіз впливу на формування новин.
2. Використання електронних сервісів у рекламно-комунікаційній сфері діяльності.
3. Види маніпулятивних практик у рекламній сфері (на прикладі місцевих / регіональних / державних рекламних агенцій).
4. Види маніпулятивних практик в інформаційних випусках новин (на прикладі місцевих / регіональних / державних ЗМІ).
5. Врахування національної специфіки при створенні рекламних текстів (на прикладі місцевих, регіональних, державних рекламних агенцій).
6. Глянцеві журнали: дослідження ролі й представлення в сучасному інформаційному полі.
7. Гендерний аспект рекламної комунікації (на прикладі зовнішньої реклами в регіоні/місті)
8. Диджитал-технології в журналістиці: віртуальна реальність, штучний інтелект.
9. Дослідження розповсюдження й впливу фейкових новин на сучасне суспільство.
10. Дослідження реклами як виду соціальної комунікації на семіотично-функціональному рівні.
11. Еволюція ролі жінок у журналістиці: дослідження змін у представленні жінок у журналістиці.
12. Журналістика й політика: вплив медіа на політичні процеси й образ політиків у громадськості.
13. Журналістика в цифрову епоху: використання маніпулятивних технологій.
14. Журналістська етика в еру фейкових новин: етичні стандарти та їх збереження.
15. Запровадження інноваційних інструментів зарубіжного досвіду в діяльності ЗМІ (PR-менеджерів).
16. Застосування гендерного підходу при розробці рекламної/ PR-кампанії.

17. Інновації в журналістиці: новітні технології й методи оптимізації роботи ЗМІ.
18. Інноваційні підходи в організації діяльності PR-агенцій на місцевому рівні.
19. Інноваційні механізми у сфері надання рекламних та/або PR-послуг на місцевому, регіональному, державному рівнях.
20. Інформаційні видання нашого міста: рейтинг як інструмент розвитку й удосконалення.
21. Комунікаційні механізми співпраці місцевої влади із ЗМІ.
22. Міжнародний досвід й українські традиції в рекламі (на регіональному/ місцевому матеріалі).
23. Міфотворчість як складник креативної реклами : телереклама й інтернет-реклама.
24. Мультимедійні формати в журналістських матеріалах: аналіз ефективності.
25. Міжнародна журналістика: виклики, з якими стикаються журналісти при висвітленні міжнародних подій.
26. Нормативно-правове забезпечення рекламно-комунікаційної діяльності.
27. Нормативно-правове забезпечення журналістської справи.
28. PR-технології формування позитивного іміджу організації/особи (регіональний/місцевий рівні).
29. Робота відділів реклами та PR: традиції й інновації (на матеріалі регіонального/місцевого підприємства).
30. Робота відділів реклами й рекламних агентств: критерії оцінювання й шляхи оптимізації.
31. Рекламування туристичних послуг: контент-аналіз регіональних ЗМІ.
32. Рекламний текст у сучасних ЗМІ: жанрова специфіка, диференціація, ефективність.
33. Реклама в межах виставки.
34. Рекламний сервіс нашого міста: рейтинг як інструмент оптимізації.
35. Реклама навчально-професійної діяльності в умовах реформ.
36. Реклама на сервісі IT: динаміка розвитку.
37. Розробка рекламної стратегії організації (місцевий рівень).
38. Різновиди реклами на українському телебаченні (місцеві, регіональні, державні канали).

39. Розробка професіограм спеціалістів з реклами та зв'язків з громадськістю як інструмент підвищення конкурентоздатності.
40. Розробка професіограми сучасного журналіста в контексті турбулентності сьогодення.
41. Соціальна реклама на телебаченні й реалізація соціальних проєктів на місцевому рівні.
42. Сучасні українські фахові видання з реклами й маркетингу як інструменти стимулювання розвитку галузі.
43. Сучасні українські видання для цільової аудиторії.
44. Фірмовий стиль та імідж фірми: порівняльний аналіз рекламних/PR-агенцій місцевого, регіонального, державного й міжнародного рівнів.
45. Шокова реклама: етико-правовий і функціональний аспекти.
46. Перспективні напрями розвитку рекламного сервісу регіону в контексті європейської інтеграції.

7. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стандарт вищої освіти України із галузі знань С7 «Журналістика», спеціальності «Журналістика», спеціалізація «Реклама та зв'язки з громадськістю» першого (бакалаврського) рівня. Затверджено та введено в дію наказом МОН України від 26.06.2019 № 864 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти».
2. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
3. Михайлін І. Л. Науково-дослідна робота студента з журналістики: методичні матеріали для студентів із спеціальності "Журналістика". 2-е вид., випр. і допов. Х.: Харківське історико-філологічне товариство, 2010. 92 с.
4. Різун В. В., Скотнікова Т. В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві : навч. посібник. 2-е вид., перероб. і доп. К. : Преса України, 2008. 144 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/1105254/>
5. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку

Факультет бізнесу та соціальних комунікацій
Кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права

ШЕВЧЕНКО Тимофій Андрійович

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

АНАЛІЗ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНОЇ МАСМЕДІЙНОЇ РЕКЛАМИ
НА ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ

Спеціальність: С 7 Журналістика

Освітня програма: Журналістика

Керівник: Кокорєв О. В.,

д. політ. н., доцент

Одеса – 2026

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ	3
АНОТАЦІЯ.....	5
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1: СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА ЯК ОБ’ЄКТ НАУКОВИХ СТУДІЙ І КОМУНІКАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ.....	12
1.1. Поняття соціальної реклами та необхідні умови її розробки.....	12
1.2. Від минулого до сьогодення: розвиток соціальної реклами в Україні та світі	22
1.3. Сучасні виміри соціальної реклами у медіа: типи та види.....	27
РОЗДІЛ 2: ВЕКТОРИ ТЕМАТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ ТА ПРОБЛЕМА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ	38
2.1. Телевізійна соціальна реклама в Україні: аналіз тематики, проблематики та функцій.....	38
2.2. Соціальна реклама на інших сучасних медіаплатформах: оглядово-аналітичне висвітлення.....	47
2.3. Аналіз громадської думки щодо ефективності соціальної реклами в сучасному українському суспільстві.....	54
2.4. Розробка-рекомендація соціального відеоролика для телебачення на основі отриманих у процесі дослідження даних.....	64
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75

Міністерство освіти і науки України
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку
Факультет бізнесу та соціальних комунікацій
Кафедра журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність С7 Журналістика
Освітня програма Журналістика

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ О.В. Кокорєв
(підпис) (ініціали, прізвище)
« ____ » _____ 2026 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Шевченко Тимофій Андрійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Аналіз впливу соціальної масмедійної реклами на громадську думку»

Керівник роботи: Кокорєв Олексій Вікторович, д.політ.н.

затвержені наказом ректора Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку від __._____. 2026, № _____.

2. Зміст роботи: Вступ. 1. Соціальна реклама як об'єкт наукових студій і комунікаційна стратегія. 2. Вектори тематичного спрямування та проблема функціонального навантаження. Висновки. Список використаних джерел.

3. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали й посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

4. Дата видачі завдання _____ .2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітка
1.	Вибір і затвердження теми кваліфікаційної роботи		виконано
2.	Оформлення і затвердження завдання на кваліфікаційну роботу		виконано
3.	Написання розділу 1 Соціальна реклама як об'єкт наукових студій і комунікаційна стратегія		виконано
4.	Написання розділу 2 Соціальна реклама в Україні: вектори тематичної спрямованості та функціонального навантаження		виконано
5.	Написання розділу 3 Розробка власного прикладу соціальної реклами		виконано
6.	Оформлення кваліфікаційної роботи за структурою у повному обсязі; представлення роботи на кафедрі на попередній захист у комісіях:		виконано
	Нормоконтроль		
	Малий захист		
7.	Доопрацювання, оформлення, друкування, підготовка матеріалів до захисту кваліфікаційної роботи магістра		виконано
8.	Зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи		виконано
9.	Захист кваліфікаційної роботи у екзаменаційній комісії		

Здобувач вищої освіти

_____ (підпис)

Шевченко Т.А.

(прізвище та

Керівник роботи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

***В кваліфікаційну роботу вставляється скан завдання.**

Оригінал подається секретарю ЕК після засідання кафедри, на якому розглядалося питання готовності здобувача до захисту.

АНОТАЦІЯ

ШЕВЧЕНКО ТИМОФІЙ АНДРІЙОВИЧ. АНАЛІЗ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНОЇ МАСМЕДІЙНОЇ РЕКЛАМИ НА ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ.

Дипломна робота присвячена дослідженню функціональних, тематичних і прикладних аспектів соціальної реклами на телебаченні та в інших засобах масової комунікації. У ході дослідження було вивчено наукову рецепцію поняття "соціальна реклама" й простежено специфіку її становлення й функціонування в Україні. Також було проведено аналіз тематичного спрямування соціальної реклами й окреслено функціональне навантаження окремих зразків. Досліджено особливості сприйняття соціальної реклами цільовою аудиторією й оцінено її ефективність.

На основі отриманих результатів були висунуті рекомендації щодо вдосконалення соціальної реклами й підвищення її ефективності з метою досягнення соціальних цілей.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА, ТЕЛЕБАЧЕННЯ, ЗАСОБИ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ, РЕКЛАМНІ СТРАТЕГІЇ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ДІЄВІСТЬ.

Робота викладена на 80 сторінках, містить 6 рисунків, 52 найменування літературних джерел.

SUMMARY

TYMOFIY A. SHEVCHENKO. ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF SOCIAL ADVERTISING IN THE MASS MEDIA ON PUBLIC OPINION.

The thesis is devoted to the study of functional, thematic and applied aspects of social advertising on television and other means of mass communication. In the course of the study, the scientific reception of the concept of "social advertising" was studied and the specifics of its formation and functioning in Ukraine were traced. An analysis of the thematic direction of social advertising was also carried out and the functional load of individual samples was outlined. Peculiarities of perception of social advertising by the target audience were studied and its effectiveness was evaluated.

Based on the obtained results, recommendations were put forward to improve social advertising and increase its effectiveness in order to achieve social goals.

KEYWORDS: SOCIAL ADVERTISING, TELEVISION, MASS COMMUNICATION MEDIA, ADVERTISING STRATEGIES, EFFICIENCY, EFFECTIVENESS.

Work is presented to 80 pages, contains 6 figures, 52 designations of literary sources.

ВСТУП

Актуальність теми. Тема соціальної реклами стає все більш актуальною в сучасному світі, оскільки суспільство стикається з різноманітними соціальними викликами й проблемами. Завдяки соціальним мережам, інтернет-платформам і засобам масової комунікації, соціальна реклама стала потужним інструментом впливу на свідомість громадян і формування соціальних цінностей.

Сучасні проблеми, такі як зміна клімату, наростання нерівності, боротьба з насильством і дискримінацією, потребують активного втручання й усвідомлення громадськістю. Соціальна реклама допомагає підняти обізнаність про ці проблеми, стимулює обговорення й мобілізує громадськість до дії.

Крім того, соціальна реклама використовується для підтримки різних ініціатив і кампаній, які спрямовані на підвищення якості життя, просвітництво й розвиток суспільства. Вона є інструментом для зміни уявлень, стереотипів і ставлення людей до певних проблем чи явищ.

Таким чином, у світлі набуття цифрової епохи й зростання рівня свідомості громадян, соціальна реклама стає невід'ємною складовою активного громадянства й побудови стійкого гуманного суспільства.

Дослідник Т. Шальман стверджує, що «головним джерелом появи приводу для створення соціальної реклами є суспільне життя й ті конфліктні ситуації та протистояння, якими живе суспільство» [49, с.257].

У контексті війни соціальна реклама відіграє важливу роль у формуванні свідомості громадян, мобілізації суспільства й підтримці військових дій. Військові конфлікти вимагають не лише фізичного зусилля, але й психологічної підготовки й підтримки населення. Плюс сучасна вітчизняна соціальна реклама ще й суттєво «мілітаризується», тобто з'являються «такі її зразки, які раніше були або не характерними для українського суспільства, або взагалі тривалий час перебували за межами «рекламного» інтересу в більшості сучасних країн» [10, с.149].

На сучасному етапі використання соціальної реклами як комунікативної стратегії відіграє ключову роль у підвищенні обізнаності громадян щодо актуальних подій, привертає увагу до потреб вразливих груп населення й різних соціальних проблем. Важливість подібних рекламних кампаній надзвичайно висока, особливо коли вони спрямовані на підвищення морального духу громадян, формування довіри до військових, забезпечення психологічної підтримки постраждалим, активізацію вирішення соціальних проблем, які потребують негайних змін тощо.

Аналіз сучасної соціальної реклами на телебаченні та в інших засобах масової комунікації є важливим для розуміння широкого спектра можливостей цього комунікаційного інструменту у вирішенні соціальних проблем. З ростом кількості медіа-каналів і постійною конкуренцією серед рекламодавців, соціальна реклама стає ще складнішою й вимагає нових підходів. Дослідження соціальної реклами дозволяє рекламодавцям і маркетологам краще зрозуміти, як ефективно просувати свої продукти й послуги в цьому конкурентному середовищі, залучати увагу аудиторії й вирішувати соціальні завдання.

Дослідження містить аналіз ефективності різних форм соціальної реклами, включно з телерекламою, інтернет-рекламою, зовнішньою рекламою й друкованою рекламою. Це дозволяє виявити, яка аудиторія найбільш схильна до реагування на різні типи соціальної реклами, що дозволяє точніше вибирати стратегію рекламної кампанії й максимально використовувати її потенціал.

Крім того, важливим аспектом дослідження соціальної реклами є вивчення її впливу на поведінку споживачів і загальну свідомість суспільства щодо різних соціальних проблем. Аналіз таких аспектів дозволяє покращити ефективність рекламних кампаній і сприяти вирішенню соціальних проблем.

Можливості сучасної соціальної реклами значні: таку рекламу можна визначити як спосіб інформування суспільства про соціальні проблеми й шляхи їх вирішення, соціальна реклама може працювати на підвищення довіри до різних державних органів, а сучасна соціальна реклама збройних сил, на думку дослідників, стає ефективним інструментом соціально-психологічного впливу на цільову аудиторію й населення загалом.

Історія соціальної реклами сягає понад століття, проте як самостійний напрям наукових досліджень в Україні вона почала активно досліджуватися тільки на зламі ХХ-ХХІ століть. Вплив соціальної реклами, наукова інтерпретація поняття, технології створення й основні завдання розробки й впровадження соціальних рекламних кампаній продовжують залишатися предметом інтересу для багатьох дослідників. Серед них відзначимо праці О. Зелінської [15], Д. Карпюка [16], Н. Кутузи [19], І. Мороз [24], І. Мунтян [25], О. Обласової [28], Д. Олтаржевського [29], В. Осаула [31, 32, 33], В. Слушаєнко [41], А. Согоріна [42], С. Худар [45, 46], А. Чернової [47, 48], Т. Шальман [49] та інших.

Мета і завдання роботи. Аналіз функціональних, тематичних і прикладних аспектів сучасної соціальної реклами на телебаченні та в інших засобах масової комунікації є важливим для розуміння її ефективності й можливостей вирішення соціальних проблем.

Зокрема, аналіз функціональних аспектів дозволить визначити, які конкретні цілі встановлені перед соціальною рекламою і наскільки вона досягає їх. Тематичний аналіз допоможе зрозуміти, які конкретні соціальні проблеми або питання вирішуються через рекламні кампанії, а також які цільові аудиторії беруться до уваги.

Прикладний аспект дослідження включає аналіз факторів, що впливають на ефективність реклами, таких як вибір каналу масової комунікації, цільової аудиторії, контенту, а також бюджету.

У результаті дослідження можна зробити висновки про те, як оптимізувати сучасну соціальну рекламу для досягнення максимального ефекту й розв'язання соціальних проблем. Наприклад, можна визначити, які канали комунікації найбільш ефективно досягають цільової аудиторії, який контент найбільше привертає увагу й спонукає до дії, а також як раціонально розподілити бюджет для максимального впливу.

Мета дослідження полягає у вирішенні таких завдань:

1) з'ясувати наукову рецепцію поняття «соціальна реклама» й проаналізувати різні тлумачення цього поняття у вітчизняних і світових наукових джерелах;

2) простежити специфіку становлення й функціонування соціальної реклами в Україні й світі, включно з її еволюцією, ключовими подіями й тенденціями розвитку;

3) дослідити роль і місце соціальної реклами на телебаченні та інших засобах масової комунікації в умовах воєнного стану, а також визначити особливості її функціонування й ефективності в таких умовах;

4) проаналізувати тематичне спрямування сучасної соціальної реклами й виявити основні теми, які вона ставить на порядок денний, а також окреслити функціональне навантаження зразків української соціальної реклами;

5) у рамках аналізу прикладних аспектів сучасної соціальної реклами вивчити особливості сприйняття такої реклами цільовою аудиторією, оцінити її ефективність і дієвість, а також намітити шляхи її вдосконалення для досягнення максимального соціального впливу.

Об'єкт дослідження – соціальна реклама на телебаченні та в інших ЗМК.

Предмет дослідження – особливості, типи, функції, зразки сучасної соціальної реклами в Україні на телебаченні та інших засобах масової комунікації.

Методи дослідження. Предмет, мета і завдання роботи зумовили застосування аналітичного методу дослідження для з'ясування характеристик і тенденцій соціальної реклами в Україні, визначення проблем, потреб і цільової

аудиторії; і компаративного – для порівняння ефективності різних рекламних стратегій і підходів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у створенні опитування, завдяки якому можна оцінити стан галузі соціальної реклами на телебаченні та в інших ЗМК, а також соціально-рекламного ролика, який можна транслювати з метою впливу на соціальну свідомість громадян.

Результати запропонованого дослідження можуть стати важливим внеском у формування ефективних стратегій соціальної реклами, розробку кампаній і повідомлень, спрямованих на вирішення соціальних проблем. Отримана інформація дозволить краще зрозуміти потреби й очікування цільової аудиторії, виявити проблемні сфери й запропонувати релевантні рішення.

Крім того, результати дослідження можуть бути використані для підвищення ефективності й дієвості соціальних кампаній. Аналіз впливу різних факторів на реакцію аудиторії дозволить вибрати оптимальні канали комунікації й формати реклами, що забезпечать найкращий результат у досягненні поставлених цілей.

Джерельна база дослідження. Матеріалом для дослідження стали зразки української соціальної реклами, поширювані різними каналами комунікації (телебачення, соціальні мережі).

Структура кваліфікаційної роботи зумовлена загальною концепцією й завданнями дослідження. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків і списку використаних джерел. Загальний обсяг дослідження становить 74 сторінки, основний зміст викладено на 70 сторінках. Список використаних джерел складає 52 позиції.

Апробація результатів роботи. Основні результати досліджень, висновки, рекомендації кваліфікаційної роботи доповідалися й обговорювалися на Міжнародній науково-практичній конференції: _____ . Опубліковано тези доповіді: _____

РОЗДІЛ 1

СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВИХ СТУДІЙ І КОМУНІКАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ

1.1. Поняття соціальної реклами та необхідні умови її розробки

Соціальна реклама – це не лише ефективний комунікаційний засіб в сучасному світі, але й могутній інструмент впливу на суспільство. Її головна мета полягає в тому, щоб змінити переконання й ставлення людей до певної соціальної проблеми або явища. Сполучення слів «соціальна реклама» має глибокий сенс – це як пристрій, що підштовхує громадян до активної участі в соціальних процесах. Це не просто реклама товарів чи послуг, але й заклик до змін, до кращого життя, до важливих суспільних трансформацій.

В науковій літературі, як слушно зауважують Мунтян І., Євтушок О., Гнатівська Д., Осаула В. [25-27; 33], є достатньо й інших тлумачень соціальної реклами – «громадська реклама», «суспільна реклама», «публічна реклама». Найчастіше вживаним в українському інформаційному просторі є саме словосполучення «соціальна реклама».

У Законі України «Про рекламу» [1] зазначено, що «до соціальної реклами належить інформація про висвітлення державних безкоштовних програм, спрямованих, зокрема, на захист державності, громадського порядку, підвищення обороноздатності тощо». Стаття 12 розділу II Закону України «Про рекламу» присвячена соціальній рекламі й загальним вимогам до неї.

У цьому документі йдеться про таке:

1. Рекламодавцем соціальної реклами може бути будь-яка особа. Під час виборчого процесу соціальна реклама не може розміщуватися за кошти державного або місцевих бюджетів, крім матеріалів, що розміщуються на замовлення виборчих комісій. На соціальну рекламу поширюються загальні вимоги до реклами...

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА

Здобувач вищої освіти	Тема кваліфікаційної роботи

ВІДПОВІДНІСТЬ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ВИМОГАМ ЗАВДАННЯ

Критерії оцінки за вимогами завдання	Результати рецензування
1. Відповідність змісту кваліфікаційної роботи завданню та темі (так, ні)	
2. Актуальність теми кваліфікаційної роботи (висока, середня, низька)	
3. Застосування методів аналізу й розрахунків, їх глибина й відповідність сучасному рівню економічної науки (висока, середня, низька)	
4. Оцінка оригінальності рішень, прийнятих у кваліфікаційній роботі (висока, середня, низька)	
5. Практична цінність роботи (висока, середня, низька)	
6. Доцільність пропонованих заходів, рекомендації (так, ні)	
7. Якість оформлення кваліфікаційної роботи й ілюстративного матеріалу (висока, середня, низька)	
8. Загальний висновок про рівень підготовки бакалавра до самостійної роботи як фахівця (відмінно, добре, задовільно, незадовільно)	
9. Недоліки кваліфікаційної роботи: їх зміст	
10. Характер недоліків (принциповий, не принциповий)	
11. Рекомендована оцінка кваліфікаційної роботи (відмінно, добре, задовільно, незадовільно)	

Загалом робота відповідає вимогам до кваліфікаційних робіт, а здобувач вищої освіти _____ заслуговує на присвоєння освітнього ступеня «Бакалавр», спеціальність – 061 Журналістика

(Науковий ступень, вчене звання) (підпис)

ПШБ

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Направляється (прізвище, ім'я, група)
до захисту кваліфікаційної роботи бакалавра
за спеціальністю 061 Журналістика,
освітньою програмою «Журналістика»,
Тема роботи: _____

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти

Керівник роботи : Кокорєв Олексій Вікторович, д. політ. н., зав.кафедри ЖСКІТ-права

(підпис)

(число) (місяць) (рік)

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційна робота розглянута на засіданні кафедри від _____
Здобувач вищої освіти _____ допускається до захисту
роботи в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри ЖСКІТ-права: Кокорєв О.В.

(підпис)

«__» _____ 202__ р.

Декан факультету бізнесу та соціальних комунікацій: Чукурна О.П.

(підпис)

«__» _____ 202__ р.